

helyreállítani). A kupola a templom első kifestésekor meszelt maradt.

A képek rossz állapota, esetleg a megváltozott esztétikai felfogás miatt a rotundát a XV. század elején újból kifestették. A XIV. század vége felé Magyarországon is elterjedt a frissen vakolt falra való festés szokása, a freskótechnika, amely sokkal maradandóbb az előzőnél, ezért az új képek már ezzel a módszerrel készültek. Ezek több mint 550 év után is olyan frissek, mintha a festő tegnap tette le volna az ecsetjét és bontotta volna le az állványzatot. Az alsó réteg képeihez hasonlítva a technikán kívül megváltozott a művészi stílus is, hiszen ezek az újabb freskók már a gótikus plasztikus stílushoz tartoznak. Ezeknek a festőjét sem ismerjük név szerint, de azon festők körébe tartozik, akik a munkájukat új megoldásokkal és kezdeményezésekkel gazdagították. Nagytótlakon legjobban a kupola festményei maradtak fenn. A kupola csúcspontjában hatalmas mandorlát találunk, amelyben Krisztus egy szívárványon áll. Rajta kívül a hold és a nap, valamint a

négy evangélista jelképe látható. A kupola ívének mezőin Krisztus szenvedése van lefestve, kezdve a Jeruzsálembé való bevonulástól, a Passió-ciklus pedig a henger alakú falon folytatódik. Itt a Háromkirályok hódolatából már csak néhány szelvény maradvány látszik, amelyet a gótikus festőművész (a régebbi rétegre ráfestve) az északi oldalon helyezett el. A falfülkékben szentek sora látható.

A nagytótlaki körtemplom az egykori Magyar Királyság, a Muravidék és a fiatal Szlovénia jelentős középkori művészeti emléke. Építészeti architektúrája és freskói egyedülálló értéket képviselnek még ezen a középkori téglatemplomokban gazdag, csodálatos pannon tájon is. Szemmel láthatóan tanúskodik arról, hogyan élték meg az itteni emberek a szépet sok-sok évszázaddal ezelőtt. A feledhetetlen szépséget, amely a zivataros évszázadok ellenére megmaradt és ma is él; s amelyet nem csak a szemünkkel és az értelmünkkel, hanem a szívünkkel is érzékelhetünk.

(Internetről)

A kallódsi kerektemplom

Kallósd fő nevezetessége a román stílusú Szt. Anna körtemplom (rotunda), amely a 13. században épült. Mivel a település Magyarország hagyományos nyugati határvidékén, a gyepűkhöz közel terült el, a vidéket a háborúk elkerülték, így a templom jól mutatja eredeti állapotát. A kő alapzaton téglából épült falak állnak, amelyeket kúposan kialakított harang alakú lemeztető fed. A keleti oldalon a körtemplomhoz egy alacsonyabb, félkör alakú apszis csatlakozik. A

templom külsejét sűrűn elhelyezett függőleges sávok, lizénák tagolják. A délnyugati oldalon lévő bejárat mellett félköríves ablakok vannak a falba vágva. Az ősi kerek alaprajz, a külső lizénák, a

koszorúpárkány, a félkör alakú apszis, a kupola mind a román építészeti korban készült épületről tanúskodnak és a XIII. század közepére utalnak.

(Internetről)

Czakó Gábor

Attila és Árpád nyelve

„A Pamír környéki hunok és az Altaj térségében élő avarok aligha járogattak a finnugorok messze északnyugati honába nyelvórákat venni.”

László Gyula (1910–1998) több okból lett a magyarságtudomány fekete báránya. Például túltanulta magát. Először szobrász lett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, majd művészettörténet, néprajz, magyar földrajz, régészet következett, sőt bölcsészdoktori oklevelet is szerzett, és tanulmányutakat tett Angliától Görögorszáig. Mindebből művész volta a leglényegesebb. Műgyártó ugyanis bárki lehet, művész azonban csak az, aki a Teljességhez méri magát.

Ebben különbözött kortársai zömétől, akik a szakemberséget választották a siker végett. A szakember a szakmához, mester-sége szerinti szabványokhoz méri magát. Nos, ezért mulatságos például az a többségi szaktudományos vélekedés László Gyula alapvető fölismeréséről, amit sokaktól idézhetnénk, de most éppen Györffy György (1917–2000) történésztől tesszük: ...a kettős vagy többszörös honfoglalás elméletét történeti és nyelvészeti forrásanyag ugyanúgy nem támasztja alá, mint ahogy nem egyeztethető a néppé válás folyamatának legújabb megismert törvényszerűségeivel.”

Nos, ha a lényegét nézzük, akkor eme iskolapélda hangoztatói minden célszemélyüknél jobban tudják, hogy a magyarságtudományban Hunfalvy Pál uralkodása óta egyetlen alaptétel létezik: a magyar népnek, vagy ha ez nem megy, akkor a magyar nyelvnek, a finnugor

származásába vetett hit. Ebben rejlik a „törvényszerűség”. Minden, ami erre árnyékot vet, netán bajuszát cibálja, az tudománytalan eretnokség. Sőt!

Engel Pál történész akadémikus (!) leszögezte a Népszabadságban (2001. május 12.): „A tudomány ott végződik, ahol a magyar nyelv finnugor eredetét elkezdik kétségbe vonni. Ami ezen a ponton túl van, az a szellemi és politikai alvilág.”

Természetesen Györffy Györgytől Engel Pálon át Glatz Ferencig, s még rajtuk is túl, mindenki tudja, hogy a finnugor rokonságról „történeti és nyelvészeti forrásanyag” nem szól, mert ilyen, sajnos, lényegében nincsen. Ismétlem: sajnos.

Ami közösen látszó mondamaradék fönmaradt az ugoroknál, az jobbára magyar eredetű, ámde eredeti alakjából, világlátásából kiforgatott töredék. Lásd például: csodaszarvas-legenda. El kell olvasni a magyar és a manysi változatot, s